

Klasa: UP/I 430-01/13-02/019
Urbroj: 580-09-01/89-2013-007
Zagreb, 28. lipnja 2013.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, sukladno članku 13. stavku 4. Zakona od državnim potporama („Narodne novine“, broj 140/05 i 49/11), temeljem zahtjeva Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za odobrenje državnog jamstva poduzetniku Autocesta Rijeka – Zagreb d.d., na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća, Milivoj Maršić, dipl.oec., Vesna Patrlj, dipl. iur., i dr. sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća, sa 144. sjednice, održane 28. lipnja 2013., donosi sljedeće:

RJEŠENJE

I. Utvrđuje se da se državno jamstvo u iznosu od 55.000.000 eura sadržano u nacrtu prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist zajednice ponuditelja Hypo-Alpe-Adria bank d.d., OTP banke d.d. i Zagrebačke banke d.d., za kreditno zaduženje društva Autocesta Rijeka-Zagreb d.d., ne odnosi na državnu potporu u smislu Zakona o državnim potporama.

II. Ovo rješenje bit će objavljeno u „Narodnim novinama“.

Obrazloženje

1. Zaprimanje prijedloga

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 24. lipnja 2013., zahtjev od Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture (dalje: Ministarstvo), kojim je zatraženo odobrenje državnog jamstva sadržanog u nacrtu prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist zajednice ponuditelja Hypo-Alpe-Adria bank d.d., OTP banke d.d. i Zagrebačke banke d.d., za kreditno zaduženje društva Autocesta Rijeka-Zagreb d.d.

U privitku navedenog prijedloga priložena je sljedeća dokumentacija: Nacrt Ugovora o dugoročnom klupskom kreditu u iznosu od 55.000.000 eura između poduzetnika Autoceste Rijeka – Zagreb d.d., sa sjedištem u Zagrebu i Hypo-Alpe-Adria bank d.d., sa sjedištem u Zagrebu, OTP banke d.d., sa sjedištem u Zadru i Zagrebačke banke d.d., sa sjedištem u Zagrebu, nacrt prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju suglasnosti društvu Autocesta Rijeka – Zagreb d.d., za kreditno zaduženje kod zajednice ponuditelja Hypo-Alpe-

Adria bank d.d., OTP banke d.d. i Zagrebačke banke d.d., nacrt prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju državnog jamstva u korist zajednice ponuditelja Hypo-Alpe-Adria bank d.d., OTP banke d.d. i Zagrebačke banke d.d., za kreditno zaduženje društva Autocesta Rijeka-Zagreb d.d. (dalje: prijedlog Odluke o davanju državnog jamstva) te ostala dokumentacija.

Također, Ministarstvo je 28. lipnja 2013. dostavilo projekciju otplatnog plana za 2013. te pojašnjenja u odnosu na kreditno zaduženje Autocesta Rijeka-Zagreb d.d.

Zahtjev je podnesen sukladno članku 11. Zakona o državnim potporama ("Narodne novine", broj 140/05 i 49/11; dalje: ZDP), iz kojeg proizlazi da je Ministarstvo prije upućivanja prijedloga akta koji sadrži državne potpore na usvajanje Vladi Republike Hrvatske dužno dostaviti takav prijedlog Agenciji na odobrenje.

2. Primijenjeni propisi

Agencija je u postupku primijenila Zakon o državnim potporama („Narodne novine“, broj 140/05 i 49/11; dalje: ZDP) i Uredbu o državnim potporama („Narodne novine“, broj 50/06; dalje: Uredba).

Uredba u članku 2. propisuje da se sadržaj sukladnosti potpora temelji na pravilima koja proizlaze iz članka 70. Sporazuma o stabilizaciju i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica („Narodne novine“- međunarodni ugovori“, broj 14/01, 14/02, 1/05, 7/05 i 9/05; dalje: SSP).

Sukladno članku 3. i 4. Uredbe, temeljem odluke Vlade Republike Hrvatske, u „Narodnim novinama“ objavljuju se tekstovi pravila o državnim potporama koja proizlaze iz SSP-a i odredbe o načinu provedbe pravila. Stoga je, u konkretnom slučaju Agencija u provedbi postupka primijenila Odluku o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku jamstva („Narodne novine“, broj 39/09).

Agencija je izvršila uvid u Zakon o cestama («Narodne novine», broj: 84/11, 22/13, 54/13) i Zakon o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj: 90/11).

3. Utvrđivanje činjenica

3.1. Opis poduzetnika

Poduzetnik Autocesta Rijeka – Zagreb, društvo za građenje i gospodarenje autocestom d.d., (dalje: ARZ d.d.) upisan je u registru Trgovačkog suda u Zagrebu, s matičnim brojem subjekta upisa 080211313, OIB 96330310281, sa sjedištem u Zagrebu, Koturaška cesta 43. Temeljni kapital poduzetnika iznosi 2.152.000.000,00 kuna i jedini osnivač je Republika Hrvatska.

Osnovni predmet poslovanja ARZ d.d. je gospodarenje javnim cestama, građenje, projektiranje i nadzor nad građenjem i upravljanje nekretninama, uz naplatu ili po ugovoru.

3.2. Državno jamstvo za kreditno zaduženje ARZ d.d. kod Zajednice ponuditelja sastavljene od Hypo – Alpe – Adria bank d.d., OTP banke d.d. i Zagrebačke banke d.d. u iznosu od 55 milijuna eura

Planom i analizom poslovanja ARZ d.d. za 2013. u sklopu kojih je izrađena i projekcija prihoda i rashoda za tekuću godinu, utvrđeno je da planirani rashodi za podmirenje kreditnih obveza znatno premašuju očekivane prihode.

Bez dodatnog zaduženja u visini 55 milijuna eura, ARZ d.d. nije u mogućnosti uredno podmirivati kreditne obveze koje dospijevaju na naplatu do kraja 2013. Navedeno zaduženje od 55 milijuna eura koristiti će se isključivo za otplatu anuiteta postojećih kredita po kojima su veća izdana državna jamstva, a koji su korišteni isključivo za izgradnju i održavanje infrastrukture, te su u narednoj Tablici 1. prikazani iznosi i namjena kredita, koji dospijevaju na naplatu.

Tablica 1. Pregled obveza po kreditima u 2013. u eurima

| Banka | Broj jamstva/ datum izdavanja | Ugovoreni iznos kredita | Namjena | Iznos kamate | Iznos glavnice |
|-----------------|-------------------------------------|----------------------------|--|-------------------|-------------------|
| EIB | R-ADF-978- JB/ 21.08.2002. | 60.000.000,00 | Dionica br. 7 Vrbovsko- Bosiljevo, dionica br. 8 Bosiljevo-Vukova Gorica/IIA faza-Zečeve Drage, Severinske Drage | 1.235.535 | 4.000.000 |
| EBRD | R-JHC-978- JA/ 22.10.2001. | 60.000.000,00 | Dionica br. 7 Vrbovsko- Bosiljevo, dionica br. 8 Bosiljevo-Vukova Gorica/IIA faza-Zečeve Drage, Severinske Drage | 957.833 | 4.000.000 |
| EIB | F-009-06/ 09.03.2006. | 210.000.000,00 | II B faza – puni profil Kikovica-Stara Sušica | 5.261.244 | 8.476.923 |
| EBRD | F-019-06/ 26.07.2006. | 50.000.000,00 | II B faza – puni profil Kikovica-Stara Sušica | 1.541.898 | 2.380.952 |
| KFW | F-034-07/ 24.09.2007. | 133.500.000,00 | Dionica 6 Kupjak- Vrbovsko, most Dobra, most Kamačnik, vijadukt Severinska Draga, tunel Javorova Kosa, tunel Podvugleš,, tunel Veliki Gložac | 3.136.309 | 6.981.250 |
| KFW | F-033-07/ 24.09.2007. | 110.000.000,00 | Oprema II A i II B faze, čvorovi Donja Zdenčina i Novigrad i ENC Lučko | 3.192.570 | 1.100.000 |
| DEXIA & BIIS | F-008-08/ 11.03.2008. | 140.000.000,00 | Obilaznica Rijeka | 3.888.484 | 12.727.273 |
| UKUPNO | | | | 19.213.873 | 39.666.398 |
| UKUPNO | | | | 58.880.271 | |

Izvor: Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

Obrada: AZTN

U prethodnoj Tablici 1. navedeni su krediti koji dospijevaju na naplatu, te njihova namjena, iz koje je razvidno da su korišteni za infrastrukturu, odnosno za izgradnju autoceste.

ARZ d.d. je, sukladno Zakonu o javnoj nabavi, provela javni natječaj za nabavu srednjoročnog kredita u iznosu 55 milijuna eura. Izabrana je zajednica ponuditelja koju čine Hypo – Alpe – Adria bank d.d., OTP banke d.d. i Zagrebačke banke d.d. Uvjeti odabranog kredita su sljedeći:

- iznos kredita je 55 milijuna eura. Kredit će se koristiti za podmirenje kreditnih obveza. Rok otplate kredita je 5 godina od isteka roka korištenja, rok i način korištenja je 6 mjeseci od potpisa Ugovora, glavnica se otplaćuje jednokratno, kamata se otplaćuje kvartalno, kamatna stopa je 5,1% + 3M EURIBOR, agentska naknada iznosi 5.000,00 eura godišnje, naknada za neiskorišteni iznos je 1% godišnje uz kvartalnu naplatu, aranžerska naknada je 1% na odobreni iznos jednokratno, naknada za prijevremenu naplatu je 0,5% od iznosa koji se ranije otplaćuje, efektivna kamatna stopa iznosi 5,79%.

Iz dostavljenog prijedloga Odluke o davanju državnog jamstva, razvidno je da Vlada Republike Hrvatske planira poduzetniku ARZ d.d. izdati državno jamstvo za kredit u iznosu od 55 milijuna eura, uvećan za troškove i kamate, a sukladno gore navedenim uvjetima.

Također, u točki III. nacrta prijedloga Odluke o davanju državnog jamstva propisano je da je korisnik kredita prije izdavanja isprave o jamstvu obavezan uplatiti proviziju u skladu s propisima kojima se uređuju državne potpore u obliku jamstva u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske. U točki V. Odluke o davanju državnog jamstva propisano je da će, u svrhu osiguranja povrata kredita, korisnik kredita prije izdavanja državnog jamstva, s Ministarstvom financija sklopiti ugovor kojim se određuju sve obveze korisnika kredita, u svrhu redovite otplate kredita, kao i instrumenti osiguranja.

4. Ocjena državnog jamstva

4.1. Prema članku 3. stavku 1. ZDP-a , odnosno prema članku 8. Uredbe, predmetna mjera je državna potpora ako zadovoljava sve sljedeće uvjete:

–mjera predstavlja stvarni ili potencijalni rashod, ili stvarni ili potencijalni umanjeni prihod Republike Hrvatske, lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili drugih pravnih osoba koje dodjeljuju ili upravljaju državnim potporama, u smislu ZDP-a,

–mjera je selektivne naravi, odnosno mjerom se daje prednost na tržištu pojedinom korisniku ili skupini korisnika državne potpore,

–mjera narušava ili bi mogla narušiti tržišno natjecanje, i

–mjera utječe na trgovinu između Republike Hrvatske i Europskih zajednica.

Primjenom navedenih uvjeta na konkretan slučaj utvrđeno je da državno jamstvo od 55.000.000 eura može predstavljati potencijalni rashod za državni proračun ukoliko dođe do njegovog protestiranja. Međutim, poduzetnik ARZ d.d. ne ostvaruje selektivnu ekonomsku prednost budući da se sredstva kredita koji je pokriven državnim jamstvom koje je predmet ovog postupka koriste za opću namjenu, odnosno za ulaganje u izgradnju i održavanje infrastrukture kao općem dobru i koja je u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno koja je otvorena svim korisnicima cesta pod jednakim uvjetima.

Naime, ulaganje poduzetnika ARZ d.d. u izgradnju i održavanje državnih cesta predstavlja opću mjeru, koja se provodi sukladno odredbama Zakona o cestama.

Iz članka 3. Zakona o cestama proizlazi da su javne ceste, a to se odnosi i na autoceste, javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske i ne mogu se otuđiti niti se na njima mogu stjecati stvarna prava, osim u slučajevima propisanim Zakonom o cestama. Temeljem članka 18. Zakona o cestama, Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske donosi strategiju kojom se uređuju ciljevi i plan razvitka javnih cesta (dalje: Strategija), sukladno Strategiji prostornog uređenja Republike hrvatske. Temeljem članka 21. Zakona o cestama i temeljem Strategije, Program građenja i održavanja javnih cesta na prijedlog Ministarstva donosi Vlada Republike Hrvatske za razdoblje od četiri godine. Program građenja i održavanja za razdoblje od 2009. do 2012. donesen je 3. prosinca 2009. („Narodne novine“, broj 147/09).

Na taj način nastoji se postupno osigurati godišnje povećanje izdvajanja sredstava i puni standard održavanja javnih cesta. Navedena sredstva iz kredita, kao što je navedeno, namijenjena su za financiranje kreditnih obveza za potrebe građenja i održavanja državnih cesta. Dakle, riječ je o izgradnji infrastrukture koju je država obvezna izgrađivati i održavati. Rečena infrastruktura otvorena je svim korisnicima, potencijalnim i stvarnim.

S obzirom da je poduzetnik ARZ d.d. zadužen za gospodarenje javnim cestama, kao općem dobru i koje je u općoj uporabi, državno jamstvo ne predstavlja selektivnu prednost poduzetniku jer temeljem sklopljenih kredita ARZ d.d. podmiruje sve troškove koji se odnose na izgradnju i održavanje autocesta koje su opće dobro.

Iz navedenog je razvidno da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni svi uvjeti iz članka 8. Uredbe prema kojima bi se predmetna državna potpora smatrala državnom potporom.

4.2. Također, utvrđeno je da predmetno jamstvo ne predstavlja državnu potporu kreditnim vjerovnicima (bankama) iz nacrtu Ugovora o kreditu u iznosu od 55.000.000 eura. Naime, sukladno točki 2.3.1. Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama u obliku jamstva bez obzira na to što je korisnik državne potpore obično korisnik kredita, ne može se isključiti činjenica, da će u određenim okolnostima kreditni vjerovnik (banka), također imati izravno koristi od državnog jamstva. To proizlazi iz činjenice da se jamstva razlikuju od ostalih instrumenata državnih potpora (subvencije, porezna oslobođenja i slično), jer u slučaju dodjele jamstva, država stupa u pravni odnos i sa vjerovnikom. Ukoliko se utvrdi da jamstvo predstavlja državnu potporu vjerovniku, takva vrsta potpore u načelu je zabranjena, jer se radi o operativnoj potpori.

Poduzetnik ARZ d.d., temeljem Zakona o javnoj nabavi, transparentno je proveo postupak javne nabave, na način kao što je to opisano u točki 3.2 obrazloženja ovog rješenja, odnosno naprijed opisana ponuda je prihvaćena kao najpovoljnija, iz čega se može zaključiti da se u konkretnom slučaju nije izravno pogodovalo zajednici ponuditelja.

5. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Razmatrajući ovaj predmet, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće) na svojoj 144. sjednici, održanoj 28. srpnja 2013., s obzirom na činjenice opisane u točki 4. obrazloženja ovog rješenja, utvrdilo je da državno jamstvo, sadržano nacrtu prijedloga Odluke o davanju državnog jamstva, ne predstavlja državnu potporu iz članka 3. stavka 1. ZDP-a, u odnosu na korisnika kredita, poduzetnika ARZ d.d., i u odnosu na sve kreditne vjerovnike iz nacrtu Ugovora o kreditu.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi.

Ulaganje poduzetnika ARZ d.d. u izgradnju i održavanje državnih cesta od općeg je interesa za Republiku Hrvatsku. Poduzetnik ARZ d.d. zadužen je za gospodarenje javnim cestama kao općim dobrom, koje su otvorene svim korisnicima, potencijalnim i sadašnjim pod jednakim uvjetima.

Financijska sredstva predmetnog kredita zajednice ponuditelja bit će utrošena isključivo za razvoj cestovne infrastrukture, odnosno gradnju i održavanje javnih cesta.

S obzirom na to da se radi o osiguranju nesmetanog upravljanja infrastrukturom, Vijeće je utvrdilo, na temelju činjenica opisanih u točki 4.1. obrazloženja rješenja, da izdano jamstvo ne predstavlja državnu potporu poduzetniku ARZ d.d.

Također, na temelju činjenica opisanih u točki 4.2. obrazloženja ovog rješenja, Vijeće je utvrdilo da državno jamstvo ne predstavlja državnu potporu niti kreditnim vjerovnicima.

Sukladno odredbi članka 18. ZDP-a, rješenja Agencije iz članka 13. ZDP-a objavljuju se u „Narodnim novinama“, stoga je odlučno kao u točki II. izreke ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog rješenja.

Predsjednica Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

mr. sc. Olgica Spevec

Dostaviti:

1. Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Kabinet ministra, Prisavlje 14, 10000 Zagreb,
2. Autoceste Rijeka - Zagreb, n/r predsjednika Uprave, Koturaška cesta 43, 10 000 Zagreb,
3. Vlada Republike Hrvatske, Ured za zakonodavstvo, Trg sv. Marka 2, 10 000 Zagreb,
4. Pismohrana (ovdje).